

dává (na rozdíl od § 81 tr. zák.) nebezpečné vyhrožování, nýbrž že stačí pohrůžka jedním ze zel uvedených v § 98 b) tr. zák., tedy mimo jiné i pohrůžka ublížením na těle. Takovou pohrůžku nalézací soud v souzeném případě zjišťuje, vzav za prokázáno, že obžalovaná slova, že B. S-ovou zabije, že jí roztrhá na čtyry kusy nebo že jí roztrhne dršku — jí hrozila ublížením na těle. I když jest pravda, že pohrůžka zlým nakládáním zakládá skutkovou podstatu přestupku § 496 tr. zák., nepřichází tu tento méně trestný čin v úvahu již proto, že rozsudek zjišťuje, že obžalovaná hrozila ublížením na těle, nikoliv pouhým zlým nakládáním. V druhém směru uvažil zrušovací soud, že otázka, zda pohrůžka podle § 98 b) tr. zák. jest způsobilá vzbuditi důvodné obavy, zahrnuje v sobě prvky právní i skutkové (quaestio mixta). Vytýká-li stížnost rozsudku zmatečnost podle čis. 9 a) § 281 tr. ř. při řešení této otázky, byla povinna při správném provedení uplatněného hmotněprávního zmatku doličiti buď, že nalézací soud neřeší tuto otázku vůbec, nebo že při jejím řešení vychází z nesprávného výkladu nebo použití zákona. Toho však zmateční stížnost nečiní, nýbrž, hodnotíc samostatně jen některé ze skutečností v rozsudku zjištěných a pro tuto otázku rozhodných (že pohrůžka byla pronesena v hádce, že obžalovaná dosud nikomu neublížila) a přibírajíc jiné, kterých rozsudek nezjišťuje, že obžalovaná neměla při pronesení pohrůžek trestného úmyslu, že S-ová jich ani dobře neslyšela, dospívá k přesvědčení, že pohrůžky nebyly způsobilé vzbuditi v ohrožené důvodné obavy, čímž ovšem neprovádí uplatněného hmotněprávního zmatku po zákonu. Stížnost přehlíží, že rozsudek zjišťuje skutečnosti a uvádí úvahy, z nichž plyne závěr, že pohrůžka obžalované byla objektivně způsobilá vzbuditi důvodné obavy přes to, že v důvodech formálního výroku v tomto směru neobsahuje. První soud zjistil jednak, že obžalovaná hrozila vážným zlem — těžkým ublížením na těle, jednak, že S-ová měla z pohrůžek obžalované strach proto, že je obžalovaná velice zlostná, žije s ní v nevůli, hádky mezi nimi jsou na denním pořádku a v rozčilení by jí mohla snadno ublížiti, i když ji nepokládá za schopnu, by jí zabila. Rozsudek zjistil dokonce, že pohrůžka obžalované měla na S-ovou účinek, že vzbudila v ní důvodnou obavu, že jí obžalovaná ublíží, a usuzuje na tuto okolnost i na úmysl obžalované uvésti S-ovou ve strach a nepokoj také z obsahu zprávy obecního úřadu, v níž se obžalovaná líčí jako osoba povahy vznětlivé, zlostné a mstivé. Z toho vysvítá, že rozsudek uvádí skutečnosti a úvahy, z nichž při objektivním posuzování vzhledem ke konkrétním okolnostem, zvláště s hlediska napadené bylo lze očekávati uskutečnění pohrůžky, že pohrůžka obžalované byla objektivně způsobilá vzbuditi důvodné obavy, takže nelze mu vytýkati, že trpí v této příčině právním omylem. Bylo proto zavrhnouti zmateční stížnost z části jako neodůvodněnou, z části jako po zákonu neprovedenou.

Čís. 3141.

Ochrana republiky (zákon ze dne 19. března 1923, čís. 50 sb. z. a n.).

By bylo lze výrok považovati za hanobení republiky (§ 14 čís. 5 zák.), stačí, že se dotýká veřejnoprávních poměrů v republice a jejích ústavních a správních institucí; spadají sem i hanlivé výroky o vládě a o jejím poměru k sociálním, zákony upraveným vztahům mezi jednotlivými vrstvami obyvatelstva republiky, jakož i výrok o orgánech vlády, že mají v programu krádež.

Ráz »surovosti« výroku může se jeviti v používání ostré formy s přehnaným obsahem, ráz »štvavosti« pak v tom, že se z takového přehnaného, volenou formou na cit silně působivého líčení poměrů může u posluchačů vzbuditi nepřátelské smýšlení.

(Rozh. ze dne 2. dubna 1928, Zm II 481/27.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku krajského soudu v Moravské Ostravě ze dne 27. září 1927, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přečinem podle § 14 čís. 5 zákona na ochranu republiky a přestupkem podle § 312 tr. zák.

Důvody:

Zmateční stížnost, opírajíc se o důvody zmatečnosti podle § 281 čís. 5 a 9 a) tr. ř., napadá pouze odsuzující výrok pro přečin podle § 14 čís. 5 zákona na ochranu republiky a pro přestupek podle § 312 tr. zák. Co do přečinu podle § 14 čís. 5 zák. na ochr. rep. vytýká s hlediska § 281 čís. 5 tr. ř. vnitřní odpor rozsudku, pokud nejprve zjišťuje celý obsah řeči obžalovaného a pak se zabývá jen jednotlivými větami, jež shledává závadnými, a zmiňuje se i o odporu s obsahem spisů o soudních výpovědích; ve směru posléz uvedeném však nijak neuvádí, s kterou výpovědí a v čem jest rozsudek v odporu. Ani o vnitřním odporu nelze mluvit, poněvadž, zjišťuje-li rozsudek v jednom odstavci celkový obsah řeči obžalovaného a na jiném místě právnímu rozboru podrobuje právě jen ty její části, které považuje za závadné, nejde tu o vnitřní odpor, ježž má na zřeteli § 281 čís. 5 tr. ř. S hlediska důvodu zmatečnosti podle § 281 čís. 9 a) tr. ř. snaží se zmateční stížnost dovoditi, že výrok o »střílení z pušek vládní moci a demokratické republiky« jest jen kritikou postupu kapitalistů, nikoli hanobením republiky, že výrok ten není způsobným snížení vážnosti republiky a, že nebyl pronesen způsobem surovým ani štvavým. Touto námitkou potírá právní názor nalézacího soudu, že šlo o způsob surový a štvavý; prostým popřením části skutkové podstaty není však důvod zmatečnosti podle § 281 čís. 9 a) tr. ř. po zákonu proveden. Pro úplnost se však podotýká, že ráz surovosti mají závadné výroky proto, že se používá ostré formy s přehnaným obsahem (jakoby dělnické hnutí bylo potíráno vraždou a střílením z pušek vládní moci a demokratické republiky, a jakoby se vládní moc stavěla proti dělnictvu na ochranu cizáckých uhlobaronů), ráz štvavosti pak proto, že z takového přehnaného a i volenou formou na cit silně působivého líčení poměrů může býti u posluchačstva vzbuzeno nepřátelské smýšlení. Aby výrok byl považován za hanobení republiky, stačí, že se

dotýká veřejnoprávních poměrů v republice a jejích ústavních a správních zařízení, takže jsou jím v souzeném případě i hanlivé výroky o vládě a o jejím poměru k sociálním, zákony upraveným vztahům mezi jednotlivými vrstvami obyvatelstva republiky. Námitka zmateční stížnosti, že nebyla hanobena republika, jest bezdůvodná. Další námitka proti způsobnosti výroku snížení vážnosti republiky jest provedena jednak rovněž s toho hlediska, že se prvý výrok týkal jen kapitalistů, v čemž stačí odkázati zmateční stížnost na vývody právě uvedené, — jednak se proti zjištěním rozsudku vkládá do výroků těch i nový skutkový podklad o bezpečnostních zařízeních v továrnách, o výšce mezd, o událostech v Orlové v roce 1925, který nebyl při nich vůbec pronesen a z něhož si zmateční stížnost sama sestrojuje, co prý obžalovaný chtěl výroky těmi vyjádřiti. Touto částí vývodů není zmateční stížnost prováděna po zákonu (§§ 288 čís. 3 a 258 tr. ř.). Pokud zmateční stížnost vytýká nalézacímu soudu, že se tímto smyslem výroků v rozsudku nezabýval, což by spadalo pod důvod zmatečnosti podle § 281 čís. 5 tr. ř. jako neúplnost, nelze na základě nových, teprve ve zmateční stížnosti přednesených okolností neúplnost rozsudku dovozovati. Část výtek zmateční stížnosti, dotýkající se výroku o »programu na krádež«, jest odůvodňována obdobně jako výtky předešlé (vnitřní rozpor, prosté popření surového a štvavého způsobu), takže stačí odkázati stížnost k jejich vyvrácení na uvedené již důvody. Dále vidí stížnost neúplnost rozsudku v tom, že se měl nalézací soud zabývati celým zjištěným výrokiem a tím, zda ministerský předseda skutečně prohlásil, že komunisté mají v programu krádež. Tato výtky, jež by částečně spadala spíše pod neúplnost řízení, pro niž však není zákonného podkladu v nutném k tomu návrhu, není ani jinak opodstatněna; jest nerozhodno pro právní posouzení výroku obžalovaného o orgánech vlády »že mají v programu krádež«, protože vyvlastňují ve prospěch jednotlivce, zda a jak kdo soudil o programu komunistů, poněvadž jakýkoliv cizí úsudek o programu politické strany neopravňuje obhájce tohoto programu k paušálnímu hanobení republiky, jímž se jeví označení veřejnoprávní, řádně uzákoněné instituce vyvlastňování za »krádež«. Proč by výrok obžalovaného o vyvlastňování nebyl způsobilým snížení vážnosti republiky neb ohrožení obecný mír v republice, zmateční stížnost důvodem zmatku podle § 281 čís. 9 a) tr. ř. v tomto směru uplatňovaným nijak blíže nedoličuje. I úmysl obžalovaného hanobiti republiku, v rozsudku nalézacího soudu zjištěný, zmateční stížnost prostě popírá, takže není v těchto bodech provedena po zákonu. Výrok obžalovaného o tom, že se nutno pozastaviti nad tím, že vládní komisař na schůzi při dělnické písni práce zůstal s despektem seděti, což jest urážkou a hanbou, shledal nalézací soud urážlivým, aniž by to blíže rozváděl; zmateční stížnost vytýká rozsudku neúplnost, poněvadž soud nezjistil, — správněji řečeno neoznačil —, v čem shledal urážku. Zřejmě a právem považoval však nalézací soud za urážlivý celý onen výrok, takže nalézací soud nepotřeboval blíže nic označovati a odůvodňovati. Zmateční stížnost zdůrazňuje význam dělnické písni práce, tvrdí, že byli všichni jednáním vládního komisaře uraženi, a dovozuje, že bylo povinností vládního komisaře nezavdávati na schůzi příčinu k výstupům a zbytečně nedrážditi přítomné.

Opírá-li o tyto v rozsudku nezjištěné okolnosti své tvrzení, že obžalovaný chtěl jen policejního koncipistu L-a upozorniti, by dbal citů účastníků schůze, neprovádí takto důvod zmatečnosti podle § 281 čís. 9 a) tr. ř. po zákonu. Důvod ten není proveden ani v pouhém popření, že výrok obžalovaného nemůže vůbec zakládati skutkovou podstatu trestného činu. I v příčině přestupku podle § 312 tr. zák. bylo proto zmateční stížnost zavrhnouti jednak jako bezdůvodnou, jednak jako po zákonu neprovedenou.

Čís. 3142.

Paběrkování na cizím poli (na Moravě) neopodstatňuje, byť i šlo o odcizení polních plodin v ceně přes 50 Kč, nutně skutkovou podstatu krádeže, nýbrž jde o polní pych, leč by si majitel pozemku sám vyhradil zužitkování polních plodin na pozemku po sklizni úrody zbylých a pachateli byla tato okolnost známa.

(Rozh. ze dne 3. dubna 1928, Zm II 468/27.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmateční stížnosti obžalované do rozsudku zemského trestního soudu v Brně ze dne 10. října 1927, jímž byla stěžovatelka uznána vinnou zločinem krádeže podle (§§ 171, 174 II a), 175 II a), 176 II a) tr. zák., zrušil napadený rozsudek jako zmatečný a věc vrátil zemskému trestnímu soudu v Brně, by ji znova projednal a o ní rozhodl.

Důvody:

Zmateční stížnost uplatňuje číselně důvody zmatečnosti podle § 281, čís. 4 a 5 a 9 a) tr. ř. Dovolávajíc se důvodu zmatečnosti podle čís. 9 a) § 281 tr. ř. namítá, že rozsudek odsuzující obžalovanou pro zločin krádeže podle (§§ 171, 174 II a), 175 II a) a 176 II a) tr. zák. je právně pochybený proto, že v jednání obžalované, jež záleželo v tom, že sbírala na cizím poli po sklizni úrody bez povolení majitele pozemku — pokud se týče jeho zástupce — zbylé tam polní plodiny (cibuli), lze spatřovati toliko polní pych, jež trestá příslušný úřad správní, nikoli však trestný čin náležející před soud. Názoru, že paběrkování na cizím poli bez svolení majitele pozemku jest vždy jen polním pychem, nelze přisvědčiti. Naproti tomu sluší souhlasiti s tím, že paběrkování na cizím poli neopodstatňuje, byť i šlo o odcizení polních plodin v ceně přes 50 Kč, nutně skutkovou podstatu krádeže ve smyslu obecného trestního zákona, nýbrž že může tvořiti po případě i jen polní pych, jež trestati je povolán příslušný úřad správní. Vyhradil-li si majitel pozemku sám zužitkování polních plodin na pozemku po sklizni úrody zbylých, spadá ovšem paběrkování osobou, již je tato okolnost známa a jež nemá povolení majitele pozemku k paběrkování, pod hledisko krádeže, nejde-li o sbírání a přivlastnění si množství zcela nepatrného. Není-li tu však těchto okolností, nelze kvalifikovati paběrkování na cizím poli na Moravě jako krádež podle obecného trestního zákona ani tenkrát, dělo-li